

Renata Pęciak

Akademia Ekonomiczna w Katowicach

JAKOŚĆ *GOVERNANCE*: Z DOŚWIADCZEŃ GOSPODAREK AZJATYCKICH

1. Wstęp

Znaczenie pojęcia *governance* długo pozostawało kwestią marginalną. Ignorowanie jakości rządzenia w gospodarkach rozwijających się uznano za jedną z przyczyn największego kryzysu regionu azjatyckiego. Kryzys zwrócił uwagę na ten problem i poddał krytyce istniejący system nie tylko gospodarek azjatyckich, ale również system globalny. W ramach tworzenia nowej architektury finansowej jedną z dominujących tez stała się koncepcja *governance*. Wzmocnienie sektora finansowego przez kohezję polityki makroekonomicznej, polityki kursu walutowego i polityki związanej z przepływem kapitału, wzmacnianie przejrzystości działań oraz przestrzeganie norm i przyjętych zasad dobrego rządzenia stanowią dziś podstawę globalnej architektury finansowej i barierę dla potencjalnych kryzysów.

Wadliwy system *governance* jest coraz częściej postrzegany jako fundamentalna przyczyna braku wzrostu i rozwoju w gospodarkach. Słabe instytucje wstrzymują i wypaczają ten proces, oddziałując negatywnie na najsłabsze i najbiedniejsze sektory społeczeństwa. Dobre rządzenie staje się kluczem do odbudowy zaufania inwestorów po kryzysie z 1997 roku. Stosunkowo często również liczne instytucje międzynarodowe uzależniają swoją pomoc, zwłaszcza finansową, od stopnia i efektów wdrażanych reform gwarantujących *good governance*. W tym kontekście pojawia się pytanie, w jakim stopniu, po doświadczeniach kryzysu, gospodarki azjatyckie wdrażają te zasady?

2. Koncepcja *governance* i zasady *good governance*

Termin *governance* jest stosunkowo nowy, stąd w literaturze funkcjonuje wiele jego definicji, które w zróżnicowany sposób opisują zakres tego pojęcia. Koncepcja *governance* pojawiła się na przełomie lat 80. i 90. ubiegłego wieku w dokumenta-

cji Banku Światowego zainteresowanego wynikami gospodarczymi krajów, które otrzymywały pomoc finansową. Liczne programy wsparcia prowadzone przez tę instytucję przeznaczone dla gospodarek rozwijających się bądź przechodzących proces transformacji okazywały się mało skuteczne. W odpowiedzi na postulaty poprawy efektywności programów rozwojowych pojawiły się dyskusje dotyczące zwiększenia absorpcji i skuteczności wykorzystania zewnętrznej pomocy finansowej przez wzmocnienie potencjału administracyjnego oraz poprawę jakości rządzenia w gospodarkach objętych wsparciem. Idea *governance* znalazła swoich kontynuatorów w innych międzynarodowych instytucjach, np. Programie Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, OECD czy Unii Europejskiej.

Agencje rozwoju, organizacje międzynarodowe czy instytucje naukowo-badawcze podają różne definicje i wymiary koncepcji *governance*. W najprostszej interpretacji koncepcja *governance* oznacza proces podejmowania oraz wdrażania decyzji. W najszerszym znaczeniu *governance* można zdefiniować jako system wartości, polityk oraz instytucji, za pośrednictwem których społeczeństwo kieruje swoimi działaniami gospodarczymi, politycznymi i społecznymi. *Governance* wyznacza sposób podejmowania i egzekwowania decyzji przyjęty przez społeczeństwo dzięki wzajemnemu porozumieniu i działaniom zmierzającym do konsensusu.

W definicji Banku Światowego *governance* odnosi się do tradycji i instytucji, które pozwalają na sprawowanie władzy w danym kraju. Obejmuje proces wybierania, kontrolowania i wymiany rządów, a także zdolność rządu do efektywnego formułowania i wdrażania polityk, zagwarantowania dobrej jakości usług publicznych oraz poszanowania i respektowania przez obywateli i państwo instytucji regulujących gospodarcze i społeczne interakcje występujące między podmiotami¹.

Eksperci ONZ Programu ds. Rozwoju (UNDP) definiują *governance* jako zespół reguł, instytucji i procedur, których celem jest wyznaczenie ram funkcjonowania w wymiarze gospodarczym, politycznym i społecznym na każdym poziomie². *Governance* obejmuje mechanizmy, procesy i instytucje, za pośrednictwem których obywatele i grupy interesów wyrażają własne dążenia, egzekwują swoje prawa, realizują obowiązki, a także rozstrzygają kwestie sporne³.

Początkowo *governance* obejmowało sprawne funkcjonowanie administracji publicznej, zwłaszcza w absorpcji i wdrażaniu środków pomocowych, poprawę jakości rządzenia oraz rozwój potencjału administracyjnego. Obecnie koncepcja ta dotyczy

¹ D. Kaufmann, A. Kraay, M. Mastruzzi, *Governance Matters VII: Aggregate and Individual Governance Indicators 1996-2007*, World Bank Policy Research Working Paper nr 4654, 24 June 2008, s. 7-8.

² *Indicateurs de Gouvernance: Guide de l'utilisateur*, United Nations Development Bureau for Development Policy Democratic Governance Group, New York, s. 7 i dalsze, http://www.lulu.com/items/volume_64/6210000/6210845/1/print/french_guide_final_print.pdf. Wszystkie linki hipertekstowe zostały sprawdzone w kwietniu 2009 r.

³ *Governance for Sustainable Human Development*, UNDP, Policy Paper, 1997, <http://www.pog-ar.org/publications/other/undp/governance/undppolicydoc97-e.pdf>.

szerszego wymiaru funkcjonowania gospodarek i obejmuje trzy obszary: ekonomiczny, polityczny oraz administracyjny. W wymiarze ekonomicznym odnosi się do procesu podejmowania decyzji dotyczących działalności gospodarczej w kraju oraz powiązań z innymi gospodarkami w wymiarze gospodarczym, a także z uwarunkowaniami związanymi z oczekiwaniami grup biznesowych. Wymiar ten związany jest również z kwestią sprawiedliwości, ubóstwa oraz jakości życia. W wymiarze politycznym, *governance* odnosi się do warunków politycznych związanych z procesem demokratyzacji państwa i społeczeństwa, z poszanowaniem i przestrzeganiem praw człowieka i obywatela, a także praw do podejmowania decyzji w kwestii formułowania i wdrażania polityk. W wymiarze administracyjnym natomiast odnosi się do systemu wdrażania i implementacji polityk. Wszystkie te trzy wymiary określają proces i strukturę społeczno-ekonomicznych powiązań. W innym ujęciu *governance* eksponuje dwa wymiary. Pierwszy odnosi się do funkcjonowania administracji i władz publicznych na wszystkich poziomach i dotyczy przede wszystkim umiejętności efektywnego zarządzania sferą publiczną, tworzenia warunków do rozwoju gospodarczego oraz demokratyzacji – czyli przejrzystości funkcjonowania władz. Drugi wymiar dotyczy zaś zdolności do włączania obywateli, grup interesów, organizacji społecznych i pozarządowych w procesy decyzyjne i w funkcjonowanie państwa.

Ogólnie ujmując, *governance* wyraża powiązania między rządem a społeczeństwem i odnosi się do tradycji, instytucji i procesów, które determinują sposób wykonywania władzy, nabywania głosów przez obywateli oraz sposób podejmowania decyzji dotyczących kwestii publicznych. *Governance* implikuje również jakość tych relacji, która pozwala wprowadzić pojęcie *good governance* (tłumaczone jako dobre rządzenie).

Good governance charakteryzuje się elementami związanymi z partycypacją, transparentnością, odpowiedzialnością, rządami prawa, konsensusem, efektywnością i sprawiedliwością. Właśnie te składowe analitycy UNDP wymieniają wśród cech charakteryzujących dobre rządzenie⁴.

W ocenie Banku Światowego zasadę *good governance* wyznacza sześć podstawowych wymiarów rządzenia: głos i rozliczalność, stabilność polityczna i brak przemocy, efektywność rządów, jakość regulacyjna, rządy prawa oraz kontrola korupcji⁵.

Jeszcze inne kryteria, choć w istocie odnoszące się do tych samych obszarów, zaproponowała Komisja Europejska w *European Governance. A White Paper*⁶. Pięć

⁴ *Governance for the Future. Democracy and Development in the Least Developed Countries*, UN Office of the High Representative for the Least Developed Countries, Landlocked Developing Countries and the Small Island Developing States, United Nations Development Programme, LDC REPORT PREPARATION 2006, s. 35.

⁵ D. Kaufmann, A. Kraay, M. Mastruzzi, wyd. cyt., s. 7-8.

⁶ *European Governance. A White Paper*, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0428en01.pdf.

głównych kryteriów dobrego rządzenia: otwartość, partycypacja, rozliczalność, efektywność oraz koherencja odnosi się przede wszystkim do funkcjonowania polityk europejskich, ale dotyczy również poprawy rządzenia w państwach członkowskich i może być również stosowane w odniesieniu do innych gospodarek.

Good governance można więc bardzo ogólnie zdefiniować jako zbiór praktyk dobrego postępowania państwa wobec obywateli, które pozwalają na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy⁷. W ocenie badaczy realizowanie tych zasad pozwala na alokację i zarządzanie zasobami w sposób odpowiedni dla kwestii zbiorowych, gwarantuje niski poziom korupcji, a także udział najbardziej wrażliwych grup społecznych w podejmowaniu decyzji oraz możliwość uwzględnienia obecnych i przyszłych potrzeb społeczeństwa.

3. Diagnoza *governance* w regionie Azji

Kryzys azjatycki zwrócił uwagę na niedomagania systemowe w gospodarkach regionu. Wśród przyczyn kryzysu wymienia się wrażliwy, labilny, niedokapitalizowany i niekompetentnie zarządzany system finansowy poddany nieodpowiedniej reglamentacji i kontroli. Podobne cechy wykazywał sektor przedsiębiorstw. Symptomatyczne były ponadto brak wiarygodnych i dostępnych danych statystycznych, zwłaszcza danych z sektora bankowego, niedomagania systemu *governance* w tych gospodarkach, a także brak transparentności w działaniach sektora publicznego i prywatnego⁸. Czynniki te stanowią źródło turbulencji, które niepokoiły region od lipca 1997 r.⁹ Kryzys wymusił realizowanie działań na rzecz przywrócenia stabilizacji makroekonomicznej, zwiększenia odpowiedzialności rządzących oraz wzmocnienia partycypacji i transparentności podejmowanych decyzji. Podjęto również działania mające na celu tworzenie i wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego, a także działania związane z kwestiami społecznymi. Zasady dobrego rządzenia wraz z potrzebą większej przejrzystości i odpowiedzialności w zakresie regulacji sektora finansowego stały się koniecznością dla regionu azjatyckiego. Tymczasem, w wiele lat po kryzysie i pomimo prób implementacji zasad *good governance*, nadal w niektórych gospodarkach azjatyckich jakość rządzenia pozostawia wiele wątpliwości.

Zaproponowano wiele wskaźników dotyczących oceny jakości legislacyjnych i instytucjonalnych ram funkcjonowania gospodarek. Wskaźniki te dostarczają in-

⁷ P. Cornelius, *Governance. Good Corporate Practices in Poor Corporate Governance Systems. Some Evidence from The Global Competitiveness Report*, "Corporate Governance" 2005, vol. 5 no 3, s. 12 i dalsze.

⁸ L.V. Houtven, *La gouvernance du FMI Processus de décision, surveillance, transparence et responsabilité institutionnelles*, Fonds Monétaire International, Washington 2002, s. 56.

⁹ C.P. Oman, *Corporate Governance in Development. The Experience of Brazil, Chile, India And South Africa*, OECD Development Centre, Center for International Private Enterprise, 2003, s. 2 i dalsze.

formacji, które umożliwiają podjęcie racjonalnych decyzji inwestycyjnych oraz decyzji dotyczących alokacji środków publicznych. Pozwalają również dokonać oceny gospodarki i ewaluacji ewentualnego ryzyka inwestycyjnego, zdiagnozować stan społeczeństwa obywatelskiego, zamierzone i wdrażane programy rozwojowe, ale również zoperacjonalizować nowe cele i zadania w dziedzinie rozwoju. Jednym z często cytowanych wskaźników jest wskaźnik *governance* (*index of governance*) zaproponowany w dokumentach Banku Światowego¹⁰. Sześć komponentów indeksu (głos i rozliczalność, stabilność polityczna i brak przemocy, efektywność rządów, jakość regulacyjna, rządy prawa oraz kontrola korupcji) pozwala ocenić postępy poszczególnych gospodarek w kwestii wdrażania analizowanych zasad. Raporty Banku Światowego oceniają system *governance* przez pryzmat praktyk rządzenia w 212 gospodarkach. Wskaźnik przyjmuje wartości od -2,5 do 2,5, a wyższy wskaźnik odpowiada lepszej jakości rządzenia.

Porównanie obecnych wskaźników dla gospodarek regionu azjatyckiego w odniesieniu do roku 1996 – czyli okresu sprzed kryzysu – pozwala zdiagnozować stan wdrażania zasad *good governance*. Badania wykazują, że większość składowych indeksu *governance* w roku 2007 osiągało niższe wartości w porównaniu z 1996 r. zarówno dla regionu Azji Wschodniej, jak i Azji Południowej. W obu regionach, w porównaniu z poprzednim okresem, lepiej został oceniony jedynie indeks rządów prawa, który w szczególności dotyczy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza poszanowania własności, wykonalności kontraktów, sprawności systemu policyjnego i sądownictwa. W Azji Wschodniej wyraźnej poprawie uległ indeks oceniający stabilność polityczną i brak przemocy, w przeciwieństwie do Azji Południowej, w której indeks ten zdecydowanie się pogorszył. Również wartości pozostałych komponentów są niższe niż analogiczne indeksy z 1996 roku, co wskazuje na problemy we wdrażaniu zasad *good governance*.

Spośród innych wskaźników *governance* i dobrego rządzenia interesujące są badania Banku Światowego dotyczące otoczenia instytucjonalnego dla prowadzenia działalności gospodarczej. Coroczny raport *Doing Business* ocenia zasięg i sposób regulacji, które sprzyjają przedsiębiorczości bądź ją hamują. Raport pozwala na porównanie stopnia regulacji przedsiębiorczości oraz egzekwowania przepisów pod względem warunków instytucjonalnych i prawnych związanych z zakładaniem, prowadzeniem i likwidacją przedsiębiorstwa oraz ze sprawnością instytucji egzekwujących przestrzeganie prawa w 178 gospodarkach. Według rankingu *Doing Business* opublikowanego w raporcie z 2009 roku¹¹ jedynie dwie gospodarki regionu zostały ocenione bardzo wysoko. Singapur uznany został za gospodarkę, w której panują najlepsze warunki do tworzenia przedsiębiorstw, Hongkong natomiast znalazł się w rankingu na 4 pozycji. W gospodarkach Azji Południowej wyraźnemu spo-

¹⁰ D. Kaufmann, A. Kraay, M. Mastruzzi, wyd. cyt., s. 7-8.

¹¹ *Doing Business 2009*, http://www.doingbusiness.org/Documents/FullReport/2009/DB_2009_English.pdf.

wolnieniu uległo tempo wprowadzanych reform w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast w przypadku gospodarek Azji Wschodniej zaobserwować można przyspieszenie we wdrażaniu reform. W świetle raportu region Azji jest również regionem, który w 2008 roku wprowadził najmniej reform ułatwiających tworzenie przedsiębiorstwa.

Wśród powodów niskiego poziomu *governance* oraz niepowodzeń we wdrażaniu reform w regionie wymienia się zjawisko korupcji, które uznaje się dziś jako jedno z najważniejszych wyzwań stojących przed gospodarkami azjatyckimi. Nie bez znaczenia pozostają lokalne czynniki kulturowe regionu azjatyckiego. Jak zauważył Paul Krugman, Azja Południowo-Wschodnia w okresie swojego szybkiego wzrostu była dotknięta „problemem natury moralnej”, który dał podstawę sformułowania pojęcia *crony capitalism*¹² (w polskim tłumaczeniu: kapitalizm kolesiów czy kumoterski kapitalizm). *Crony capitalism*, który można zdefiniować jako zespolenie korupcji i nieformalnych układów opartych na klientelizmie, kumoterstwie i nepotyzmie, stał się jedną z przyczyn kryzysu azjatyckiego. Ten problem oraz problem słabego lokalnego ładu korporacyjnego opartego w dużej mierze na istniejących relacjach, powiązaniach, nieformalnych związkach i zależności między kręgami rządowymi i biznesowymi w większości dynamicznie rozwijających się wówczas gospodarek Azji Południowo-Wschodniej przekładał się na brak przejrzystości w relacjach między sektorem publicznym a sferą biznesową. Typowy dla gospodarek azjatyckich spersonalizowany system rządzenia nadal oparty jest na powiązaniach, a kultura podejmowania decyzji bazuje na relacjach patronażowych, czyli silnej zależności typu klient-patron. Poza chlubnymi wyjątkami Hongkongu i Singapuru większość gospodarek azjatyckiej nie jest wolna od korupcji, a elity rządzące nadal, zamiast sprzyjać transformacji społeczeństwa, podejmują działania na rzecz utrzymania swoich przywilejów¹³.

Ranking *Transparency International* klasyfikuje państwa ze względu na poziom korupcji w sektorze publicznym postrzegany przez przedsiębiorstwa i ekspertów. Indeks percepcji korupcji przyjmuje wartości od 0 (wysoki poziom korupcji) do 10 (niski poziom korupcji), natomiast wartość 5,0 uznaje się za wartość graniczną. Wśród gospodarek azjatyckich jedynie Singapur ze wskaźnikiem 9,2 i Hongkong ze wskaźnikiem wynoszącym 8,1 wyróżniają się na tle innych gospodarek regionu. Indeks dla Tajwanu, Korei Południowej oraz Malezji oscyluje wokół wskaźnika o wartości 5,0. Pozostałe gospodarki azjatyckie oceniane są poniżej wskaźnika 5, co oznacza, że gospodarki te w poważnym stopniu nękane są tym zjawiskiem¹⁴.

¹² P. Krugman, *Wracają problemy kryzysu gospodarczego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001, s. 108.

¹³ T. Koh, *Asia's Challenges. In East Asian Vision: Perspectives on Economic Development*, ed. I. Gill, Y. Huang, H. Kharas, 101-105, World Bank and Institute of Policy Studies, Conference Edition, Singapore, s. 101 i dalsze.

¹⁴ *Baromètre mondial de la Corruption 2007 de Transparency International – Rapport*, Rapport sur le Baromètre Mondial de la Corruption de 2007, Transparency International, www.transparency.org.

Uwarunkowania społeczno-kulturowe stanowią jeden wymiar, który nie wyjaśnia wszystkich przyczyn kryzysu azjatyckiego. Determinujące były procesy ekonomiczne, które wówczas zachodziły, natomiast czynniki społeczno-kulturowe stanowiły jedynie tło dla największego załamania w regionie. Niemniej jednak funkcjonujący system stanowi zagrożenie dla dobrego rządzenia. Zjawisko korupcji szkodzi gospodarce, wypacza rządy prawa, osłabia zaufanie publiczne do rządu, przyczynia się do wzrostu kosztów transakcyjnych, a także do hamowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Wiele instytucji (m.in. Asian Development Bank) podejmuje działania zmierzające do wdrażania polityki antykorupcyjnej, uznając, że proces rozwoju społeczno-gospodarczego zasadniczo może być efektywniejszy, kiedy podejmowanie decyzji odbywa się przy zagwarantowaniu transparentności oraz odpowiedzialności rządzących i interesariuszy.

Pomimo niskich wskaźników *governance* i niskiej oceny jakości rządzenia w kilka lat po kryzysie gospodarki azjatyckie odzyskały zaufanie inwestorów, o czym świadczą m.in. dane dotyczące napływu do regionu bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

4. Podsumowanie

Wzrost zainteresowania koncepcją *governance* oraz koncepcją jakości *governance* wynika z kilku przesłanek, wśród których na plan pierwszy wysuwa się kwestia wypracowania stabilnego systemu, który pozwoliłby na zapobieganie globalnym kryzysom. W tym kontekście próba powiązania zasad rządzenia z realizacją podstaw demokracji oraz wykazania znaczenia sposobów rządzenia i funkcjonowania sfery publicznej dla konkurencyjności gospodarek skutkowałą tezą, że zasady *good governance* stanowią imperatyw dla stabilnego i zrównoważonego rozwoju¹⁵. Państwa, które opierają swój system na tych zasadach, są otwarte na dobro jednostki, dobrobyt społeczny, sprzyjają zwalczaniu ubóstwa, a także wspierają prawa człowieka i zasady równości społecznej w każdym wymiarze.

Bez wątpienia sprawność i efektywność państwa realizującego zasady *good governance* to ważny czynnik wzmocnienia konkurencyjności gospodarki, a kreowanie i wspieranie zasad dobrego rządzenia jest pożądanym kierunkiem rozwoju. W wymiarze regionalnym konieczne staje się propagowanie lepszego sprawowania rządów w Azji, a także wspieranie opartego na przejrzystości i odpowiedzialności ładu korporacyjnego oraz dialogu między sektorem prywatnym i publicznym. Jednak doświadczenie krajów azjatyckich pokazuje, że od kryzysu gospodarczego, który stał się *spiritus movens* wdrażania *governance*, wskaźniki dotyczące jakości rządzenia w regionie nie uległy radykalnej poprawie, a zjawisko korupcji jest nadal powszechne i ma cechy endemiczne. Pomimo to gospodarki azjatyckie stosunkowo szybko

¹⁵ N.V. Lam, *A Perspective on Good Governance*, "Bulletin on Asia-Pacific Perspectives" 2002, 3, s. 47.

powróciły na ścieżkę wzrostu, choć warunki, w których ten wzrost się dokonuje (wciąż słaby system *governance*), nie sprzyjają rozwojowi i stanowią podstawę do jedynie ostrożnego optymizmu co do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Literatura

- Baromètre mondial de la Corruption 2007 de Transparency International* – Rapport. Rapport sur le Baromètre Mondial de la Corruption de 2007. Transparency International, www.transparency.org.
- Cornelius P., *Governance. Good Corporate Practices in Poor Corporate Governance Systems. Some evidence from the Global Competitiveness Report*, „Corporate Governance” 2005, vol. 5, no 3.
- Doing Business 2009*, http://www.doingbusiness.org/Documents/FullReport/2009/DB_2009_English.pdf.
- European Governance. A White Paper*, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0428en01.pdf.
- Governance for Sustainable Human Development*, UNDP, Policy Paper, 1997. <http://www.pogar.org/publications/other/undp/governance/undppolicydoc97-e.pdf>.
- Houtven L.V., *La gouvernance du FMI Processus de décision, surveillance, transparence et responsabilité institutionnelles*, Fonds Monétaire International, Washington 2002.
- Indicateurs de gouvernance: Guide de l'utilisateur*, United Nations Development Bureau for Development Policy Democratic Governance Group, New York, http://www.lulu.com/items/volume_64/6210000/6210845/1/print/french_guide_final_print.pdf.
- Kaufmann D., Kraay A., Mastruzzi M., *Governance Matters VII: Aggregate and Individual Governance Indicators 1996-2007*, World Bank Policy Research Working Paper nr 4654, 24 June 2008.
- Koh T., *Asia's Challenges. In East Asian Vision: Perspectives on Economic Development*, ed. I. Gill, Y. Huang, H. Kharas, 101-105, World Bank and Institute of Policy Studies. Conference Edition, Singapore.
- Krugman P., *Wracać problemy kryzysu gospodarczego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2001, s. 108.
- Oman C.P., *Corporate governance in development. The experience of Brazil, Chile, India And South Africa*, OECD Development Centre, Center for International Private Enterprise, 2003.
- Oman C.P., *Corporate Governance in Development. The Experience of Brazil, Chile, India And South Africa*, OECD Development Centre, Center for International Private Enterprise, 2003.
- The Worldwide Governance Indicators (WGI), http://info.worldbank.org/governance/wgi/sc_chart.asp.

THE QUALITY OF GOVERNANCE: ASIAN ECONOMIES EXPERIENCES

Summary

Contemporary global system attaches great importance to the idea of *governance*.

This concept describes existent relations between government and society, characterizes the process by which governments are selected, monitored and replaced and explains the way of making decisions concerning political issues. The poor *governance* is one of the main reasons of potential crises so the imperative of good *governance* guarantees the balanced development of economies.

The article in a very general way takes notes of some elements connected with the system of implementation *governance* rules in Asian economies.